ليکوال: سيد محمد فضل الله بخاري
ژباړن: زاهد خليلي

۱۴ دسمبر ۲۰۱۴

لومړی نړيواله جګړه

(د انساني تاريخ د لومړی وحشي جګړې له عبرته ډک تاريخ)

۱۷

بحري جبهه

په ۱۹۱۷ ز کال کې په جګړه کې د امريکا په داخليدو سره متحدو فوځونو ته قوت ور په برخه شو، چې بحري جبهه يې ډېره قوي شوه، امريکا د جرمني سوداګري د نورو هيوادونو سره منع کړه.

په دې کار سره مرکزي قوتونه د ماشينونو، ليږد راليږد او د جګړې د نورو وسائلو څخه محرومه شو.

ددې کار په ځواب کې جرمني د ابدوزو جګړه پيل کړه، ددې څخه يې هدف د انګلستان د سوداګری مخه نيول ول، انګلستان چې ټول انحصار يې په بحري سوداګری باندې وه، جګړه ساتل يې پرته له بحري لارو څخه ناشونی ښکاريدل، که چيرته جرمني يو کال په دې بحري جګړه کامياب شوی وای؛ نو د جګړې پايلې داسې نه وې لکه اوس چې دي.

د جرمني د حکومت او فوځ تر منځ يې ځينې ستونزې موجودې وې، اميرالبحر ترپز غوښتل، چې د قوي حملو له لارې دښمن ته ماتې ورکړي؛ خو د جرمني پاچا دويم ويليم او چانسلر يې په سفارتي اړيکو باندې ټينګار کاوه، اميرالبحر ترپز د ۱۹۱۶ ز کال د مارچ په ۱۶ استعفاء ورکړه، چې په ځای يې شيکر وټاکل شو، شيکر د ابدوزو او د نړيوال بحري سوداګريز قانون د ماتولو څخه انکار وکړ.

په جګړه کې د انګلستان او فرانسې سربيره د امريکا په داخليدو د جرمني خلکو د حکومت څخه غوښتل، چې اوس بايد انګلستان ته ماته ورکړل شي، د انګليسي تلويزونو د پروپاګند په ذريعه د امريکا د خلکو کرکه د جرمني پر ضد راپاريدلې وه، چې په دې سره د امريکا خلکو د جرمني پر ضد د جګړې اعلان وکړ.

د ابدوزو د جګړې په پيل کې د انګلستان حکومت د ستونزو سره مخ شو؛ ځکه چې د پسرلي موسم وه، په هرو څلور بيړو کې يې يوه خپل ځای ته نه رسيده.

جرمني د ابدوزو په جوړولو باندې ډېرې پيسې مصرف کړې، متحدو قوتونو د بحري بيړيو کاروانونه روان کړل.

په دې حالاتو کې امريکا شل لکه فوځ فرانسې ته ورسوه، چې همدا د متحدو فوځونو د بريا لامل شو.

هوايي جبهه

د لومړی نړیوالي جګړې په پیل کي هوايي جګړې په خپل لومړني دور کي وې، د جګړې لس کاله مخکي لومړنی هوايي پرواز شوی وه، د جګړې د پیل کیدو په وخت کي جنرالانو هوايي جګړه دومره بریالی نه ګڼله؛ خو هوايي حملو خپل ارزښت ثابت کړ.

جرمني د خپل قوي بحري فوځ په درلودلو سربیره په هوايي فوځ کي هم بریالی وه، د هوايي جګړې مهارت، ماشینونه جوړول او هوايي حملي يي د نورو نه ډیري ښي وې.

د جګړې په لومړیو ځلورو کلونو کي هوايي حملو ته دومره توجه ونشوه، د ځمکني فوځ جنرالانو هم دومره ارزښت نه ورکاوه.

جرمني، فرانسي او انګلستان په ختیزه جبهه کي د خپلو فوځونو د مرستي لپاره د جنګي الوتکو استعمال پیل کړ، په لومړیو د الوتکو له لارې د فوځ د ځای په اړه معلومات اخیستل کیدل، وروسته يي مشین ګني پرې نصب کړې او يو يو توپک يي هم پرې ولګوه، اوس د الوتکو په جوړولو کي پرمختګ هم رامنځته شوی وه، د پیلوټ نه مخکي د مشین ګڼ لپاره ځای هم جوړ شوی وه، تر څو د کومي ستونزې پرته ډزې وکړي.

د ۱۹۱۷ ز کال په منځ کي د الوتکو ارزښت زیات شود ایټالیي پر ضد د کیپو ریتو په جګړه کي جرمني د الوتکو څخه کار واخیست او د دښمن مورچو ته يي زیات زیان واړوه.

سفارتي اړیکي

د ۱۹۱۶ ز کال په پای کي د اسټریا حالات ډیر خراب شوي وه، د دوه ګوني سلطنت پاچا لومړي چارلس د بیلجیم شهزاده سیکسټس د فرانسي لومړي وزیر او ولسمشر ته ور ولیږه او د خپلي خوا نه يي د سولي شرائط ور وړاندي کړل، فرانسوي چارواکو دغه هڅه وستایله، په شرطونو باندي د نورو خبرو لپاره يي سیکسټس د ۱۹۱۷ ز کال په مارچ کي ور واستوه.

اوس د دواړو خواوو استازو ملاقات وکړ، د فرانسي لخوا څو نکتي وړاندي شوې، لومړی دا چي الزاس او لورن باید د فرانسي سیمي وګڼل شي، سربیا باید پخواني حالت ته پرېښودل شي، بیلجیم باید ازاد او خودمختاره کړای شي، روس باید په قسطنطینیه باندي واکمن شي، سیکسټس د اسټریا پاچا لومړي چارلس ته ورغی او هم يي په برلین کي د چرمني د بهرنیو چارو د وزیر سره وکتل او شرطونه يي ور وړاندي کړل.

د اسټریا حکومت په دې شرائطو باندي غور پیل کړ؛ خو جرمني حکومت يي نه وه خبر کړی، چي د فرانسي د حکومت سره په خبرو اترو لګیا ده، په دې وخت کي د فرانسي لومړی وزیر انډ بدل او پر ځای يي الیګزنډر ری بوټ په چوکی کیناست، دا ظالم، جګړه مار او ضدي شخص وه او هم يي د بوربون کورنی نه خوښیده.

انګلستان هم ددې خبرو څخه خبر شو، انګلستان او فرانسي پریکړه وکړه، چي د سولي په خبرو کي دې ایټالیا هم شریکه کړای شي.

ایټالیي د لندن د تړون په پلي کولو باندي تأکید کاوه، په دې ډول د سیکسټس لخوا د سولي پیل شوې خبرې ناکامي شوې.

د ۱۹۱۷ ز کال په جون کي پاپ بینیډکټ واتیکان پنځم لسم دا وخت مناسب وګڼه، هغه د جګړه کوونکو هیوادونو د داخلي حالاتو او د سولي په اړ د هغوی د نظر د معلومولو لپاره خپل نمائنده مونسیګنو راو ګینیو پیسیلي ولیږه، هغه د جګړه کوونکو هیوادونو په اړه معلومات ورکړل، د جرمني په اړه راپور کي پیسیلي وویل، چي چانسلر د مثبت فکر

لرونکی دی او قیصر او د هغه جنرال د سولې په اړه هیڅ مثبت نظر نه لري؛ خو کیدای شي، چې قیصر د سولې خوا ته مائله کړای شي.
واتیکان ددې راپورونو په رڼا کې د ۱۹۱۷ ز کال د اګست په لومړۍ نیټه د جنګ بندۍ او عامه امن لپاره یو عمومي غوښتنه وکړه او د ټولو خواوو نه یې وغوښتل، چې د جګړې د پیل څخه دمخه جغرافیایي حالات دې رامنځته کړي.
متحدو هیوادونو د پاپ غوښتنه د جرمني غوښتنه وبلله، د پاپ لخوا د سولې لپاره دا کوښښ هم ناکام شو؛ ځکه اصلي ستونزه د بیلجیم د هیواد ستونزه وه.

د ۱۹۱۸ ز کال د جګړې حالات

دا د قوي جګړو د کال په نوم یادیږي، په دې کال کې هر هیواد د خپل دښمن هیواد د ماتولو کوښښ کاوه، دا د بشریت په تاریخ ځکه مهم دی، چې لومړۍ نړیواله جګړه په کې پای ته ورسیده، د انسانیت نور قتل عام ودریده، انسان یو ځل بیا ساه واخیسته.
په عمومي ډول اسټریا، ترکیه، فرانسه او انګلستان د خپل خراب اقتصادي او ټولنیز حالات له امله ستړي شوي ول.
جرمني هم د بحري سوداګرۍ د بندیدو له وجې د خراب اقتصادي حالت سره مخ شوی وه؛ خو بیا هم د نورو هیوادونو په پرتله یې اقتصادي حالت ښه وه؛ خو نوي شریک شوي هیواد امریکا پرې ناوړه اغیز کړې وه.
اوس هغه پیښې چې په دې کال کې پیښې شوي دي، تر مطالعې لاندې نیسو.

ځمکنی، بحري او هوایي حملې

سږکال د پروسږکال په نسبت په ځمکنیو حملو کې زیاتوالی راغلی وه، په بحري جبهه کې جرمني د ولکې راوستلو لپاره ډېر کوښښ کاوه.
په دې کال کې هوایي فوځ خپل ارزښت ښکاره کړی وه، په دې کال دواړو خواوو خپل هوایي فوځ ښه وروزه، جنګي مهارت او چلونه ورزده کړل، ښې مشینګنې، عمله او نظم یې په کې رامنځته کړ.
د ختیزې جبهې پرته په ټولو جبهو کې جګړه په شدت روانه وه، لویدیزه جبهه د جګړې اصلي ډګر وه، دلته به د جګړې هره جبهه مطالعه کړو.

لوېدیزه جبهه

د ۱۹۱۸ ز کال په پیل کې د جګړه کوونکو هیوادونو حالات ډېر خراب شوي ول، امریکا یوازینی هیواد وه، چې د قوي اقتصاد په درلودلو یې په جګړه کې فیصله کن رول لوبوه.
امریکا تېر کال د اپریل په میاشت کې په جګړه کې د داخلیدو اعلان کړی وه؛خو فوځ یې سست حرکت کاوه او غیر فعال وه، متحدو فوځونو ترې ډېره هیله درلوده؛خو هغسې ونشول، د جرمني د فوځ مشر متحدو فوځونو ته د امریکا د مرستې د رسیدو څخه مخکې غوښتل، چې هغوی ته یوه قوي ماته ورکړي، هغه ددې لپاره د هوتیر پلان جوړ کړ.

د هوټیر جنګي پلان

د جرمني د فوځ مشر جنرال اوسکر وان هوټیر نومیده، د هوټیر د جنګي پلان له مخي لومړی باید د ښمن په فوځ باندې ګوله باري وکړل شي، تر څو د هغوی حالت خراب شي او بیا د پیاده فوځ لخوا پرې حمله وشي، هغوی به جګړه کوي ؛خو شا تګ ته به اړ شي.
ددې قوي ګوله بارۍ لپاره ډېرې توپ خانې او بارودو ته اړتیا وه، د هوټیر جنګي پلان ډېرې معاملې اسانه کړې، هغه غوښتل، چې د ښمن په سیمو باندې دې ګیس وغورځول شي، تر څو د ښمن فوځ بې حسه او د حرکته ولویږي، په دې حمله کې به د ښمن خندقونه او فوځي مرکزونه هم په نښه کیږي.
ددې وروسته به دویمه مرحله شروع کیږي، په دې پړاو کې به د ښمن په فوځ باندې ګوله باري کیږي، د ښمن فوځ به د یوه بل سره بې اړیکې کیږي او شا تګ به کوي، د شا تګ په دوران کې به توپ خانه مخکې وړل کیږي، په عمومي ډول په یوه ساعت کې به یو کیلومتر مخکې تګ کیږي.
په دریمه مرحله کې به پیاده فوځ د توپ خانې وروسته روان وي او ساتنه به یې کوي، د ښمن فوځ به اسیروي او په نیول شویو سیمو به ولکه ټینګوي، په پای کې به کنترول د جرمني فوځ په لاس کې وي، نور مخکې تګ به هم وي او حمله به بریالۍ کیږي.
په څلورمه مرحله کې به حمله کوونکی فوځ یوه ځانګړي ځای ته مخکې تګ کوي، تر هغه ځایه چې مخکې تګ شونی وي، چې موخه یې معلومه شوې نه وه.

لومړۍ جرمنۍ حمله (د سوم حمله)

د ۱۹۱۸ ز کال په پسرلي کې په جګړه کې د امریکا د داخلیدو دمخه جرمني په لویدیزه جبهه کې د یوې پریکونې حملې پلان جوړ کړی وه، ددې پلان مطابق د جرمني ۷۱ برخې فوځ به په دریو فوځونو باندې ویشل کیږي او د سوم د سیند په غاړه به مخکې ځي، په شمال کې به انګلیسي او جنوب کې به فرانسوي فوځ سره ویشي.
د جرمني د فوځ مشر لیونډروف پوهیده، چې متحد فوځونه به د یوې مشترکې جبهې په جوړولو ناکامیږي، د فرانسوي فوځ لپاره مهم کار د پاریس ساتل وه؛ خو انګلیسي فوځ خپل بندرونه ساتل غوښتل، په دې ډول دواړه د یوې مشترکې جبهې په جوړولو کې پاتې راغلل او دواړه فوځونه سره وویشل شول.
د حملې پلان په لومړي سر کې ډېر ساده وه، د جرمني دریواړو فوځونو د اریس نه د لافیر پورې یوه دفاعي کرښه جوړوله، تر څو انګلیسي فوځ له منځه یوسي او د فرانسې نه یې وباسي او هم یې د فرانسوي فوځ سره اړیکه پرې کړي، د جنرال اټووان بلو په مشرۍ د جرمني ۱۷ فوځ چې د ۲۵ برخو څخه جوړ شوی وه، په شمال کې ځای پر ځای کړل شو، په منځ کې یې د جنرال ډرماروتز په مشرۍ ۲۱ برخې فوځ ځای پر ځای شوی وه، په جنوب کې یې د اوسکر وان هوټیر په مشرۍ اتلسم فوځ چې د ۲۵ برخو څخه جوړ شوی وه، ځای پر ځای وه، دوی غوښتل، چې د ښمن فوځ په منځ کې درز رامنځته کړي.
د پلان مطابق د جرمني ۱۷ او دویم فوځ به ښمن شا تګ ته اړ کوي، د هوټیر اتلسم فوځ به د جنوب خواته مخکې ځي په جنوب کې به د ښمن فوځ څاري او د ځوابي حملو بار په خپلو اوږو واخلي، تر څو د دویم او ۱۷ فوځ په مخکې تګ کې کومه ستونزه رامنځته شي.
انګلیسي جنرال هیګ د خپل پنځم فوځ نه د حملې هیله وکړه، هغه د جنرل ګوه په مشرۍ پنځم فوځ، چې ۱۵ برخې وه، سربیره پر دې ۱۴ برخې نور فوځ او دریم فوځ د جنرال بینګ په مشرۍ شمال خواته ولیږه، تر څو هلته صف

بندي وکړي، د جنرال ګوه پنځم فوځ په جنوب کي د فرانسي شپږم فوځ موجود وه، د فرانسي او انګلستان دفاعي تدبیرونه ډېر زیات مختلف ول، انګلیسي فوځ په دې وخت کي په ډېر کمزوري ځای کي وه.

د مارچ په ۲۱ سهار ۴:۴۰ د جرمني توپ خاني ۶۰۰۰ توپونه او ۳۰۰۰ داني مارټر ګولۍ وویشتلې، چي د پنځه نیمو ساعتونو لپاره جارې وې، ګیس، دود او بارود وریدل، په ۹:۴۰ باندې جرمني فوځ په همدې حال کي مخکي تګ پیل کړ، په دوی پسي د هوتیر د پلان له مخې ۲۸ برخې نور فوځ وروسته روان وه، دود (لوګي) د انګلیسي فوځ ګوله باري او ډزې کول سخت زیانمن کړل.

د حملي په لومړۍ ورځ انګلیسي دفاعي کرښې وراني شوې، په دا بله ورځ جنرال ګوه خپل فوځ ته امر وکړ، چي د سوم د سیند خواته شا تګ وکړي، جنرال بینګ هم په خراب حالت کي وه؛ خو په مقابل کي د جرمني دویم او ۱۷ فوځ ته هم دومره بریا ترلاسه نشوه.

د جنرال لیونډروف د پلان او هیلو مطابق ۱۷ او دویم فوځ اصلي موخه لاسته ترلاسه نکړه؛ خو د جنرال هوتیر ۱۸ فوځ بریا ترلاسه کړه، اوس نو د پلان د تغیر وخت وه، جنرال لیونډروف جنرال هوتیر ته امر وکړ، چي د سوم د سیند په غاړه مخکي تګ وکړي او په انګلیسي او فرانسوي فوځ باندې حملې جاري وساتي.

د مارچ په ۲۳ او ۲۴ د جرمني فوځ مخکي تګ روان وه، په ځانګړي ډول جنرال هوتیر چټک مخکي روان وه.

د مارچ په ۲۶ جنرال هوتیر ښه مخکي تګ وکړ، چي د فرانسوي او انګلیسي فوځ تر منځ د اړیکو مرکز ته یي ګواښ پیښ کړ.

د جنرال هوتیر د مخکي تګ د مخې د نیولو لپاره فرانسي خپل ۶ برخې فوځ ور ولیږه، دوی ته یي امر وکړ، چي هر څنګه وي، د پاریس خواته یي د پرمختګ مخه باید ونیسي، کنه نو خپله دفاعي کرښه دې وساتي، د مارچ په ۲۷ جنرال هوتیر ماؤنټډ ونیوه، اوس د جرمني ۱۸ فوځ ډېر ستړی شوی وه.

د مارچ په ۳۰ جنرال لیونډروف په نویون باندې حمله وکړه؛ خو دومره بریالی نه وه، د اپریل په ۴ یي کوښښ وکړ، چي د انګلیسي فوځ په منځ کي درز رامنځته کړي؛ خو دا ځل هم ناکام شو او دا جګړه یي پای ته ورسوله.

په دې جګړه کي جرمني ۴۰ میله مخکي تګ وکړ، ۷۰۰۰۰ تنه یي ونیول او ۱۱۰۰ ټوپکي یي لاسته ورغلي، بلخوا ۲۰۰۰۰۰ انګلیسي فوځ قرباني ورکړه، جرمني هم همدومره زیان وکړ، د جرمني د فوځ زیان له دې هم ډېر وه؛ ځکه چي روزل شوی فوځ یي زیات ووژل شو، چي دا کمي یي بیا پوره نشو کړای.

دویمه جرمنۍ حمله (د لیز حمله)

جرمني په لومړۍ حمله کي خپلي موخي ترلاسه نکړې، جنرال لیونډروف د انګلیسي فوځ د له منځه وړلو لپاره بیا پلان جوړ کړ، هغه یقیني وه، چي که په ستړي انګلیسي فوځ باندې حمله وکړي؛ نو زیات زیان به ورواړوي.

هغه د پاریس سره نږدې د لیز په سیمه کي موجود ۳۵ برخې فوځ ته چي څلورم او شپږم فوځ وه، د حملي امر وکړ، د څلورم فوځ مشري جنرال سکسټ او د شپږم فوځ مشري د جنرال فردیناند په لاس کي وه.

د اپریل په سهار ۹:۰۰ د ګیس او ګوله بارودو وروسته د جرمني د شپږم فوځ ۸ برخو د ارمینټیر له جنوب نه حمله وکړه، مقابل کي یي ۳ برخې انګلیسي فوځ موجود وه، د انګلیسي فوځ په منځ کي پرتګالی فوځ پروت وه، چي دوه برخې فوځ ته یي د دفاع دنده ورکړل شوې وه.

د جرمني شپږم فوځ په درې ساعتونو کي وکولای شول، چي د انګلیسي فوځ دفاعي نظام له منځه یوسي او اوس جرمني فوځ ټول خندقونه نیولي ول، د ورځې تر پایه انګلیسي فوځ ۵ میله شا تګ کړی وه.

په دا بله ورځ د جنرال ارنم څلورم فوځ د ۴ برخو په واسطه په یوه برخه فوځ باندې حمله وکړه، د تېرې ورځې د حملې په وجه انګلیسي فوځ جنوب ته وغوښتل شو، د اپریل په ۱۱ د جرمني دواړو فوځونو د یوه بل سره ولیدل او د جنوب خواته یې مخکې تګ پیل کړ.
د اپریل په ۱۲ د انګلیسي فوځ حالت ډېر خراب وه، هغوی کلیوالو سیمو ته منډې وهلې، د جرمني د فوځ حملې د اپریل د ۲۹ پورې رواني وې؛ خو نوره بریا یې ترلاسه نکړه.
په دې جګړه کې جرمنی فوځ بریالی وه؛ خو اصلي موخې یې ترلاسه نکړې، په دې دویمه حمله کې یې ۳۵۰۰۰۰ تنه فوځ په کار شو او د انګلستان ۳۰۵۰۰۰ تنه د جګړې خوراک شو، جرمني د فوځ د کموالي سره مخ وه او د پوره کولو لپاره یې هیڅ لاره نه درلوده؛ خو مقابل کې متحد فوځ ته امریکا قوت ورکړی وه، چې تکړه او روزل شوی فوځ وه.

دریمه جرمنی حمله (د ائزن جګړه)

جنرال لیونډروف ددې لپاره چې دښمن ته بیا ماته ورکړي، د فلینډرز په سیمه یې د دوه حملو پریکړه وکړه، د جګړې لپاره یې د ائزن د سیند غاړه ډیس ډامیس وټاکله، دلته د ائزن د سیند سره د سوئزون او رائمز سیندونه یو ځای کیدل، چې دې سیمې جرمني ته زیاته ګټه رسولای شوه.
د می په ۲۷ سهار د جنرال وان بلو لومړي فوځ او د جنرال میکس د اووم فوځ ۱۷ برخې د متحد فوځ په جنرال ډوچین باندې حمله وکړه، د جرمني فوځ وروسته ۱۳ برخه هم راراونه وه، د حمله کوونکي جرمني فوځ سره ۴۶۰۰ ټوپکې هم وې، جنرال ډوچین د خپلو سیمو ساتنه کول غوښتل، ټول فوځ یې د دښمن مخې ته ودروه او دفاعي کرښه یې جوړه کړه او شاته ځای یې خالي پریښوده، تر څو په ښه ډول د دښمن مقابله وکړي.
جرمني فوځ د جنرال ډوچین لومړنی صف له منځه یوړ او د ماښام پورې یې ۱۳ میله مخکې تګ کړی وه او د ویسل د سیند غاړې ته د فیس میس سیمې ته نږدې شول، جنرال لیونډروف د فلینډرز په سیمې باندې د حملې امر وکړ.
جرمني فوځ د پاریس خواته ۳۷ میله مزل د کومې ستونزې د رامنځه کیدو پرته وکړ، په دې ستونزمن وخت کې متحدو فوځونو د امریکایي فوځ نه مرسته وغوښته، امریکایي فوځ ۱۱۰ میله مزل وواهه او ځان یې د جګړې ډګر ته ورسوه او د جرمني د مخکې تګ مخه یې ونیوله، جرمني فوځ درې ورځې کوښښ وکړ؛ خو ونه توانیدل چې مخکې لاړ شي.
په دې حمله کې جنرال لیونډروف بریالی شو؛ خو د لښکرکشی اصلي موخه یې ترلاسه نکړه.

څلورمه جرمنی حمله (د نویون-ماؤنټیډ جګړه)

اوس جنرال لیونډروف په ډېر خطرناک حالت کې وه، د نیول شویو سیمو تنظیم ډېر ستونزمن وه؛ ځکه نو د نیول شویو سیمو پرېښودل او دفاعي حالت خپلول ورته غوره ول؛ خو دا کار د عامو خلکو د ناخوښی د فوځ د بې همتی او د دښمن د خوښی او د هغوی د بریا او لوړ همتی باعث کیده.
ځکه، نو هغه ته اړینه وه، چې نیول شوي سیمې وساتي او د خپلو موخو د ترلاسه کولو لپاره مخکې تګ وکړي، دښمن ډېر کمزوری کړي، ددې موخې د ترلاسه کولو لپاره یې د ماؤنټیډ-نویون د دوه شاخي څخه حمله کولو غوښتل.
جګړې بله موخه هم درلوده، د دریمې جرمنی حملې په پایله کې انګلیسي فوځ ډېر خراب شوی او ټول فوځ یې جنوب خواته راغلی وه؛ ځکه نو د شمال له لورې د فلینډرز د سیمې څخه پرې حمله کیدای شو.

د جون په ۹ د جنرال هوتیر ۱۸ فوځ د ماؤنټېډ-نویون له سیمي نه حمله پیل کړه او د جنرال میکسن فوځ په سوئزون باندې حمله وکړه، د فرانسوي فوځ مشر جنرال فایي یول یي د ماتي لپاره یو غوره تکنیک جوړ کړی وه، جنرال یول د دفاع لپاره یوه قوي دفاعي کرښه جوړه کړه او دغه کرښه به د دږو په وجه بالاخره دښمن ته ماته ورکوي.
د جرمني حمله د جنرال یول د دفاعي تدبیر په وجه ناکامه شوه، جرمني ته زیات زیان واوښت او یوازې ۹ میله مخکې تګ یي وکړای شو، وروسته د فرانسوي فوځ حملې زیاتي شوې او د جرمني فوځ د مخکې تګ مخه یي ډپ کړه، د جون په ۱۳ جګړه پای ته ورسیده، په دې جګړه کې جرمني فوځ ته زیات زیان ورسیده او مقابل لوري کې فرانسوي فوځ ته کم.

نوربیا